

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ VE SPORTU V ČR

(včetně boje proti obtěžování a zneužívání)

Naděžda Knorre, předsedkyně Komise rovných příležitostí ve sportu ČOV

Jana Janotová, manažerka mezinárodních vztahů ČOV

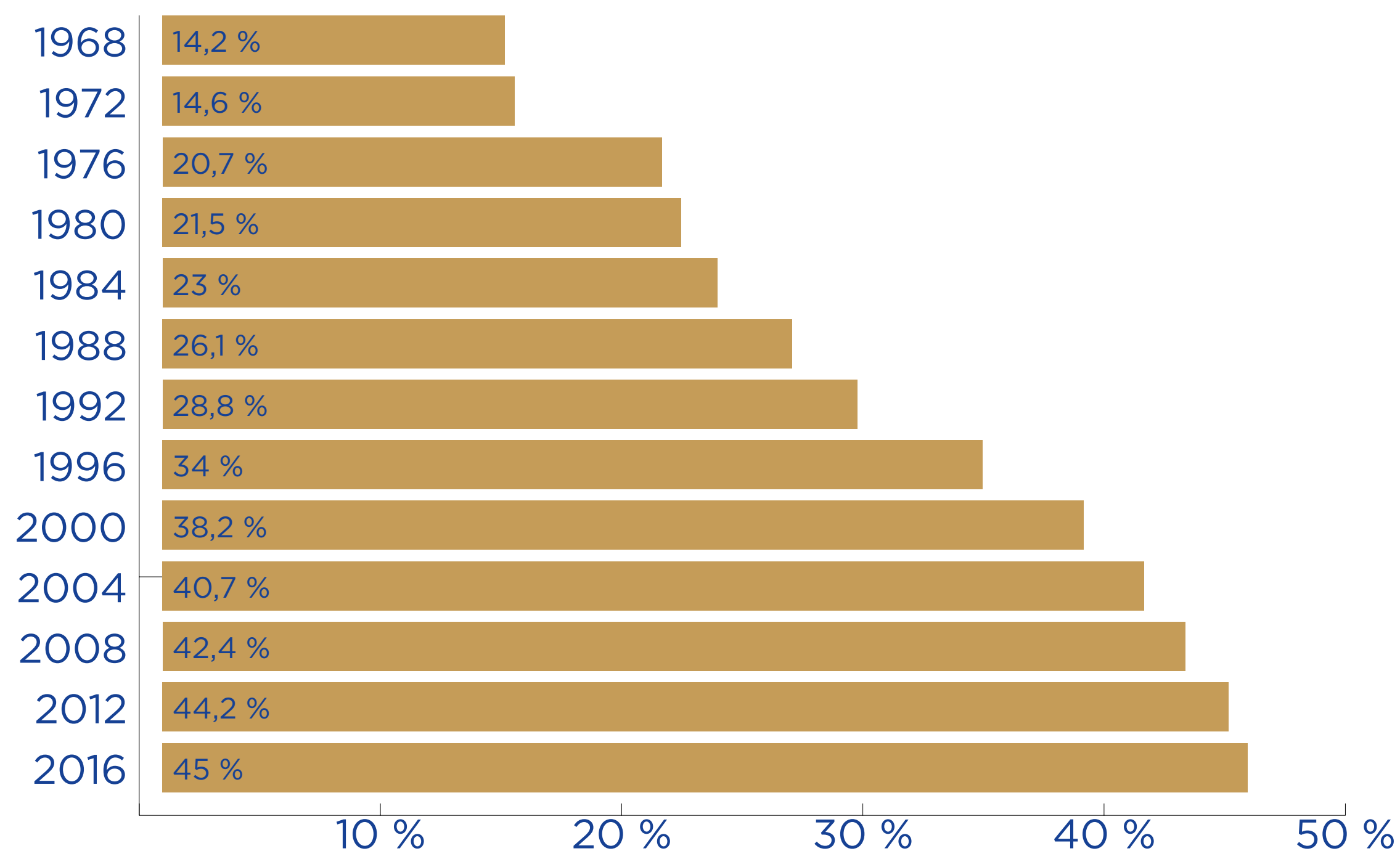
1.

AKTUÁLNÍ SITUACE

výzvy

POZITIVNÍ TREND VE VRCHOLOVÉM SPORTU

ÚČAST ŽEN NA LETNÍCH OH

Zdroj: MOV, Factsheet – Women in the Olympic movement

BUDE TENTO TREND POKRAČOVAT?

Never or seldom	EU 28	CZ
TOTAL	60	68
Gender		
Man	56	66
Woman	64	70
Gender * Age		
Man 15-24	29	38
Man 25-39	49	57
Man 40-54	59	67
Man 55*	70	83
Woman 15-24	47	56
Woman 25-39	59	56
Woman 40-54	74	69
Woman 55*	72	81

Potvrzení negativní tendence:

v porovnání s rokem 2013 ve věkové kategorii 15–20 let nesportuje pravidelně o 9 % víc mužů a chlapců a o **18 % více žen a dívek.**

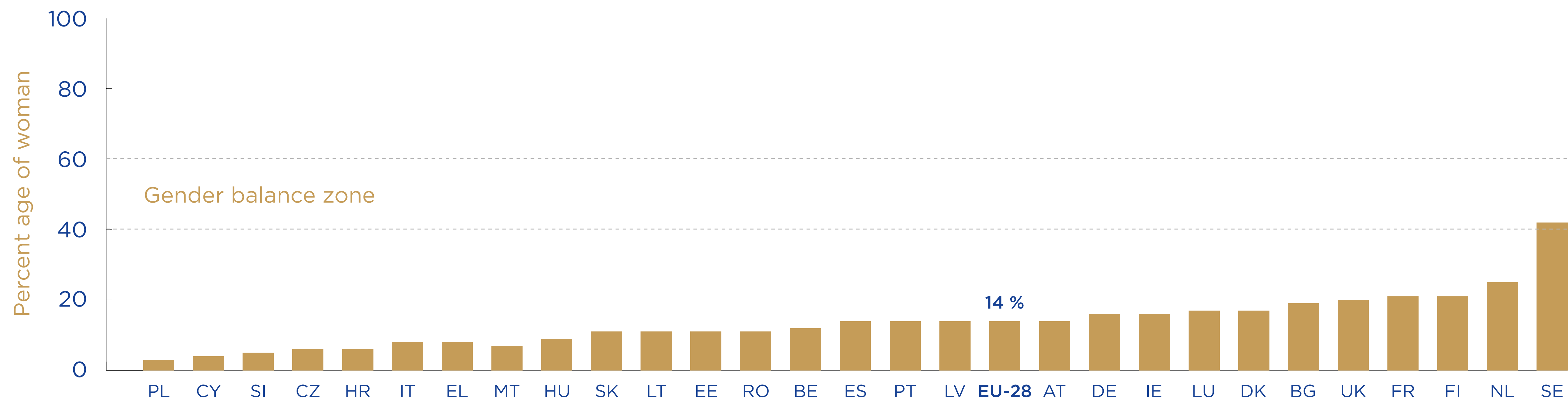
Zdroj: Evropská komise, Special Eurobarometer 472, Sport and physical activity, prosinec 2017

ŽENY NEJSOU DOSTATEČNĚ ZASTOUPENY V ŘÍDÍCÍCH POZICÍCH VE SPORTU

Navzdory tomu, že ženy tvoří polovinu členských základů mnoha sportů a navzdory jejich medailovým a dalším úspěchům ve sportovním hnutí, **jsou ve vedení sportovních organizací nedostatečně zastoupeny.**

PODÍL ŽEN NA ROZHODUJÍCÍCH POZICÍCH V NÁRODNÍCH SPORTOVNÍCH ORGANIZACÍCH ZEMÍ EU-28, 2015

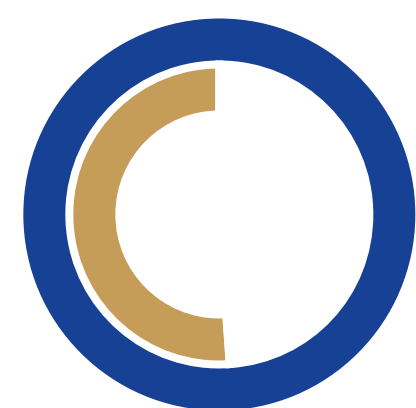

Zdroj: Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE)

ZASTOUPENÍ ŽEN V ŘÍDÍCÍCH POZICÍCH VE SPORTU

SBĚR DAT Z TOP 80 SPORTOVNÍCH SVAZŮ ČR (DLE MŠMT)

Počet svazů úplně bez žen ve výkonných výborech

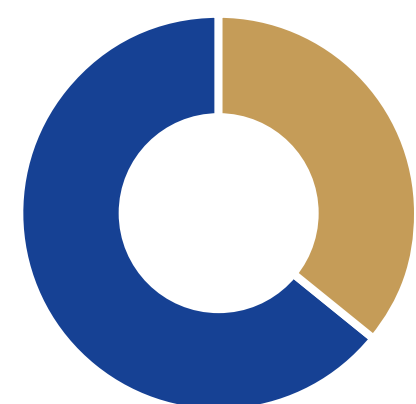

- 80 svazů celkem
- 41 svazů bez žen

(basketbal, biatlon, biketrial, kanoistika, cyklistika, pozemní hokej, florbal, lední hokej, karate, moderní pětiboj, veslování, lyžování, softbal, stolní tenis, tenis, volejbal, jachting a další)

prosinec 2010: počet VV svazů bez žen 45 z 80

Počet žen a mužů ve funkci generální sekretář

- 40 mužů
- 23 žen

SBĚR DAT ZE STŘEŠNÍCH SPORTOVNÍCH ORGANIZACÍ

organizace	výk. výb. celkem	VV muži	VV ženy	předseda M/Ž	g. sekretář M/Ž
Autoklub ČR	16	16	0	M	M
ČASPV	7	5	2	M	M
ČAUS	7	5	2	M	M
Sokol	13	10	3	Ž	M
ČOV	25	22	3	M	M
ČUBU	7	7	0	M	n/a
ČSU	16	16	0	M	M
Orel	16	10	6	M	Ž
SSSČR	19	18	1	M	Ž
celkem	126	109	17	8M-1Ž	6M-2Ž

Zdroj: Komise rovných příležitostí ve sportu ČOV

ŽENY TRENÉRKY JSOU MENŠINOU

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

**POUZE 20% AŽ 30% VŠECH TRENÉRŮ V EVRO-
PĚ JSOU ŽENY** (odhad EIGE).

Situace v ČR

- Podle průzkumu (Fasting K. – Knorre N.) 72% sportov-
kyň je trénováno muži a 28% ženami.
- Problémy: Nízká motivace, málo příležitostí, absence
stabilních podmínek pro profesionální práci, sportovní
svazy a kluby nemají jistotu stálých finančních podmí-
nek, nelze pracovat systémově.
- Pokud již finanční prostředky na práci trenérek jsou,
směřují do vrcholového sportu. Nedostatek trenérek
oproti trenérům-mužům je důsledkem zažitých spole-
čenských podmínek a tradic, kdy aktivní náprava je vel-
mi pomalá.

OBTĚŽOVÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ SE SPORTU NEVYHÝBÁ

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

ROZSAH PROBLÉMU - OBECNĚ

Každá 3. žena od svých
15. narozenin

Zažila nějakou formu
fyzického a/nebo
sexuálního násilí

Zdroj: EU Agency for Fundamental Rights, 2014

1 dítě z 5

Bylo obětí nějaké formy
sexuálního násilí

Zdroj: Rada Evropy, Kampaň „1 z 5“

- Žádný sport nebo jeho odvětví není vůči těmto závažným problémům, které se objevují na všech výkonnostních úrovních, imunní.
- Všechny zainteresované strany ve sportu sdílejí povinnost identifikovat a předcházet obtěžování a zneužívání a vytvořit ve sportu bezpečné, respektující a důstojné prostředí (IOC 2016).

ROZSAH PROBLÉMU VE SPORTU V ČR

55 % vrcholových
sportovkyň

Zažilo sexuální obtěžování při sportovní činnosti

Z toho 30 % ze strany trenérů

44 % výkonnostních
sportovkyň

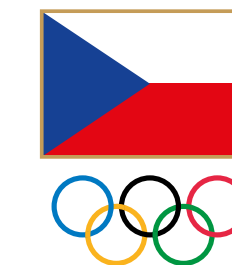

Zdaleka se ale nejedná
„pouze“ o ženy
a „pouze“ o sexuální
obtěžování a násilí

Diskriminace,
zanedbávání, šikana,
fyzické ubližování včetně
přetrénování atd. jsou
součástí problematiky.

STEREOTYPY A MALÁ POZORNOST ZE STRANY MÉDIÍ

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

- Méně než 10 % mediálního pokrytí sportu se věnuje ženám.
- V průměru jeden ze tří článků či reportáží potvrzuje či posiluje genderové stereotypy.
- S výjimkou několika velkých sportovních akcí se **situace od 70. let o mnoho nezměnila.**
(Zdroj: Sports, Media and Stereotypes, Women and Men in Sports and Media).
- **Ženy jsou také médii vyobrazovány jinak než muži → prohlubování stereotypů.**

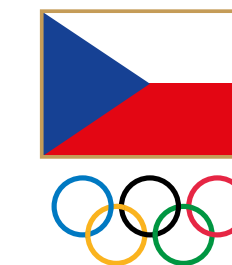

2.

**DŮLEŽITOST
PROBLEMATIKY**

benefity rovnosti
žen a mužů
ve sportu

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ VE SPORTU

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

- Rovnost žen a mužů by měla být chápána nejen jako **základní lidské právo**, ale také jako **podmínka společenského a ekonomického pokroku**, a to i v rámci sportovního hnutí.
- Nerovnosti mezi ženami a muži ve sportovním hnutí **představují promarněnou příležitost**.
- Vrcholoví sportovci – muži a ženy – **si zaslouží nejlepší lídry a trenéry, bezpečné prostředí a kulturu**, která v sobě neskrývá obtěžování, násilí a zneužívání.

VÝHODY ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ VE SPORTU

- 1/ Zvýšení diverzity ve všech sektorech a na všech úrovních **pomůže zvýšit atraktivitu sportu pro všechny bez rozdílu věku, pohlaví, národnosti** atd.
- 2/ Vyváženost zastoupení obou pohlaví v řízení sportovních organizací **zaručí jejich lepší a efektivnější správu** (součást principů řádné správy).
- 3/ Rovnost mezi ženami a muži je i z ekonomického hlediska potenciál nárůstu základny sportujících lidí, popularity sportu i pracovní síly.
- 4/ **Úroveň a pestrost aktivit a služeb poskytovaných sportovním hnutím se zvýší** – ženy jsou schopny nabídnout jiný styl a formát výchovného a tréninkového přístupu, jiný styl vedení a mohou nabídnout chlapcům a dívkám jiné vzory, které budou moci následovat.
- 5/ **Bude vytvořeno bezpečnější a férové prostředí s respektem pro všechny chlapce a dívky, muže a ženy**, což bude mít pozitivní dopad nejen na jednotlivce, ale na celé sportovní prostředí.
- 6/ Vedení a trénování respektující a podporující rozmanitost přispívá **k eliminaci genderových stereotypů ve sportu a k vytvoření pozitivního sociálně-vzdělávacího prostředí otevřeného všem**.

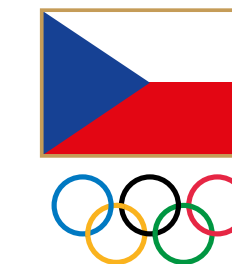

3.

MEZINÁRODNÍ A EU KONTEXT

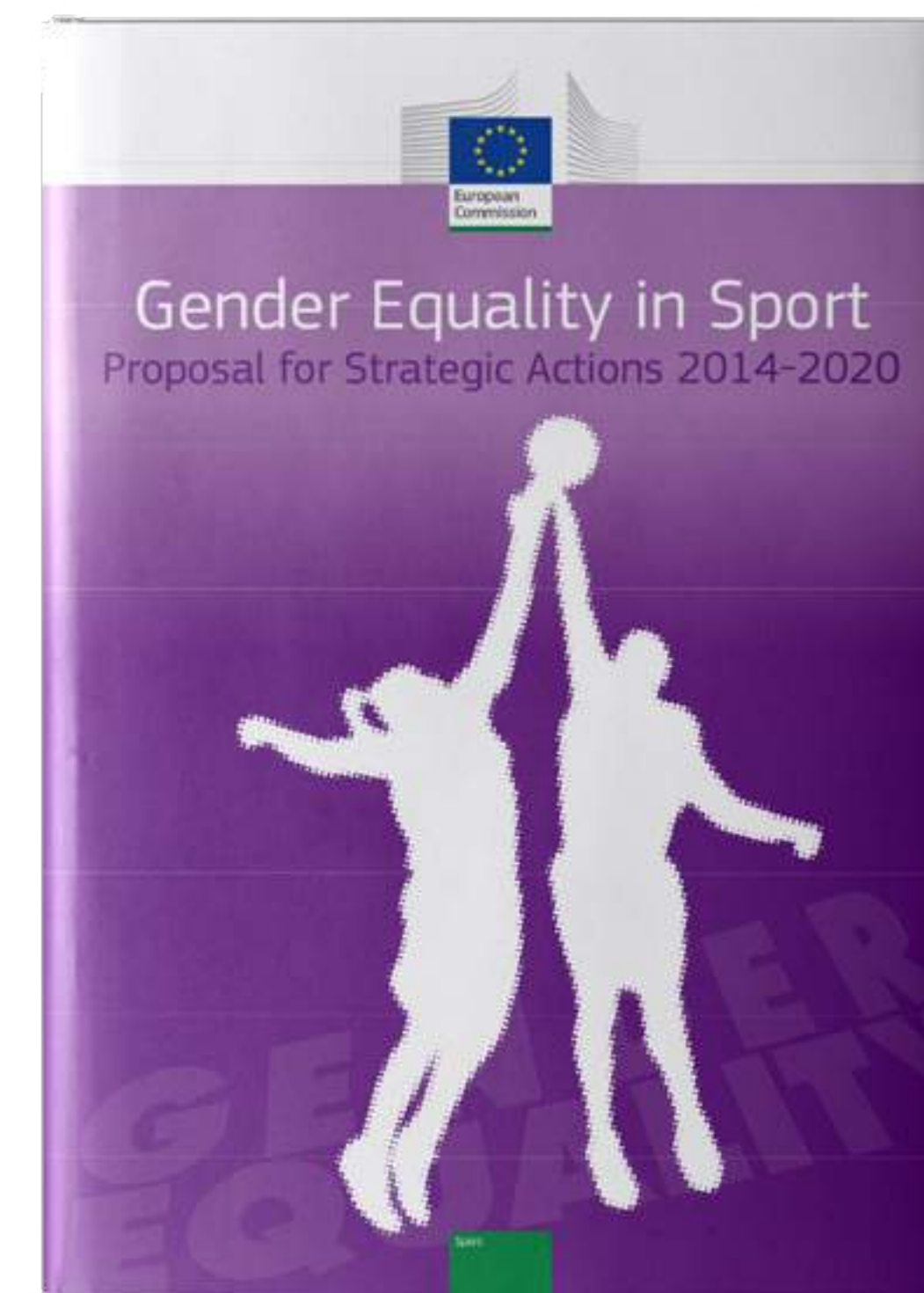
rovnost žen a mužů
ve sportu prioritou
sportovní politiky

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ VE SPORTU JEDNOU Z PRIORIT SPORTOVNÍ POLITIKY EU

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

- Rovnost žen a mužů je základním právem a hodnotou EU, součástí zakládajících smluv Evropských společenství a Listiny základních práv.
- Součást **globální strategie EU** pro dosažení rovnosti žen a mužů.
- Od r. 2007 (**Bílá kniha o sportu**), respektive 2003 (**Usnesení Evropského parlamentu**), pravidelným tématem jednání, doporučení a diskuzí v oblasti sportovní politiky, integrální součástí debat a navrhovaných opatření pro zlepšení správy sportovních organizací.
- **Zásadní dokumenty:** Návrh strategických akcí pro období 2014–2020, Závěry Rady o rovnosti žen a mužů v oblasti sportu (2014), Komparativní studie Gender based violence in sport

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

VELKÝ ZÁJEM O PROBLEMATIKU

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

RADA EVROPY

- Gender mainstreaming, včetně Doporučení ministrů pro tuto oblast a implementace prostřednictvím projektů
- Boj proti obtěžování a zneužívání zaměřený hlavně na děti a mladistvé, vč. Kampaně 1 z 5

UNESCO

- Deklarace mezinárodní konference ministrů sportu MI-NEPS – výzva k přijetí konkrétních opatření na podporu rovných příležitostí v oblasti sportu (2004)
- Podpora gender mainstreamingu, Charta UNESCO k problematice tělesné výchovy a školního sportu.

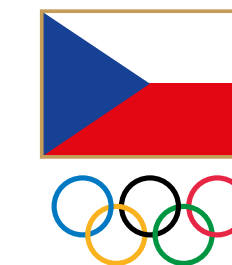
OSN, UN WOMEN

- Strategie právní rovnoprávnosti pro ženy a dívky do roku 2030.
- Úzká spolupráce s MOV

MEZINÁRODNÍ OLYMPIJSKÝ VÝBOR

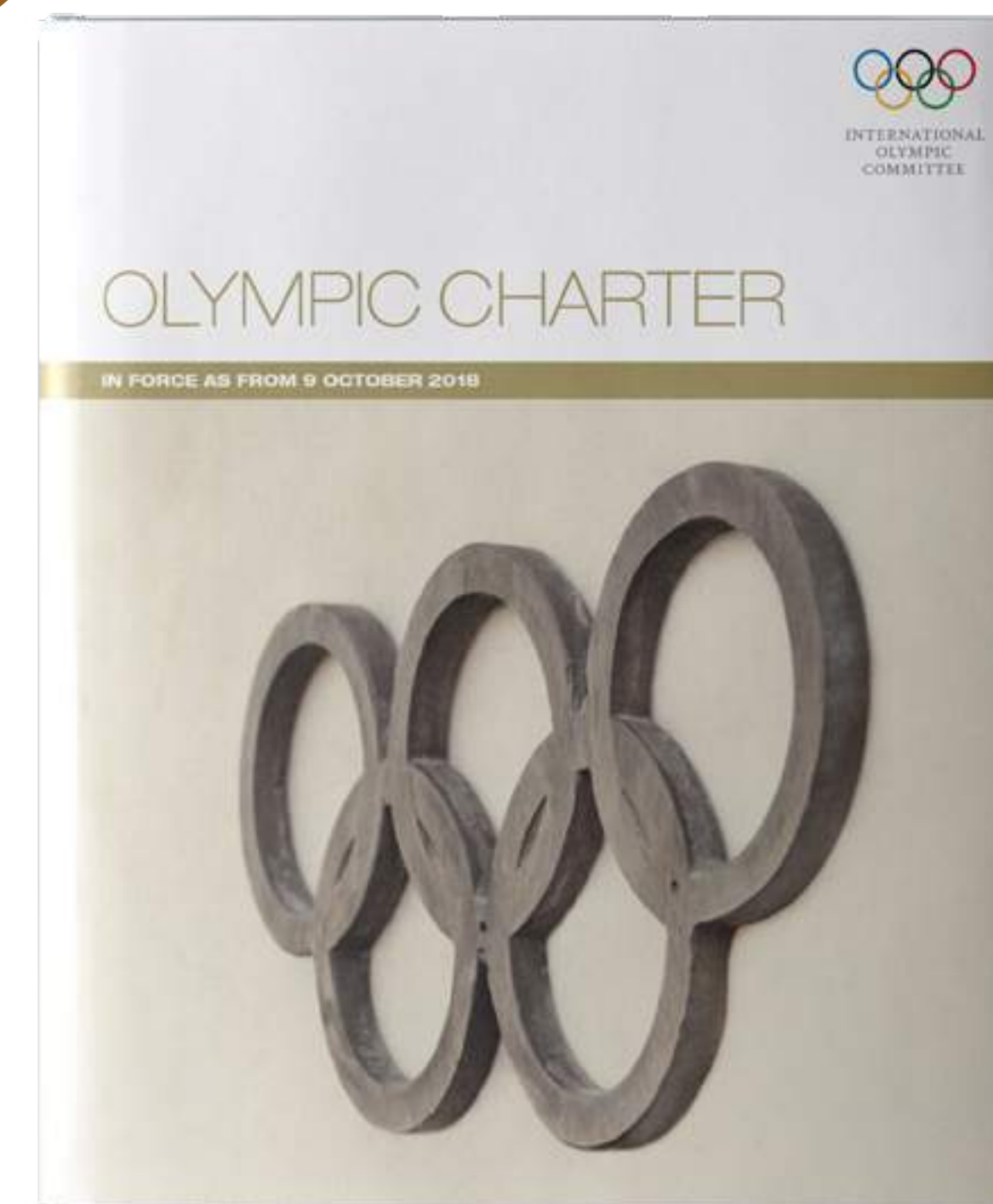
LEADER V TÉTO OBLASTI

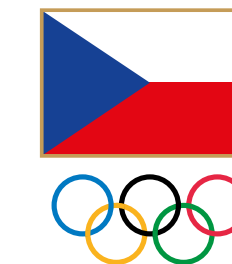
ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

Olympijská charta zavazuje MOV a s ním olympijské hnutí k povzbuzování a podpoře zlepšení postavení žen ve sportu na všech úrovních a ve všech strukturách, tím tak ve sportu uplatňovat princip rovnosti žen a mužů.

- **Holistická strategie a akční plán pro olympijské hnutí:** IOC Gender Equality Review project (2018) navazující na Olympijskou agendu 2020.
- **Boj proti obtěžování a zneužívání**
 - Safeguarding Athletes from Harassment and Abuse in Sport Toolkit (2017)
 - Vzdělávací programy pro sportovce (Safe Sport)
 - **The IOC Consensus Statement:** harassment and abuse in sport

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ VE SPORTU PRIORITY I DALŠÍCH (SPORTOVNÍCH) ORGANIZACÍ

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

Brightonská deklarace (zásadní dokument sportu žen celosvětově, přijat První světovou konferencí věnované problematice žen a sportu v roce 1994)

- Working Group on Women and Sport (IWG)
- Women Sport International (WSI)
- International Association for Physical Education and Sport for Girls and Women (IAPESGW)
- European Women and Sport network (součást ENGSO)
- Safe Sport International (SSI)
- Women Sport Foundation (WSF)

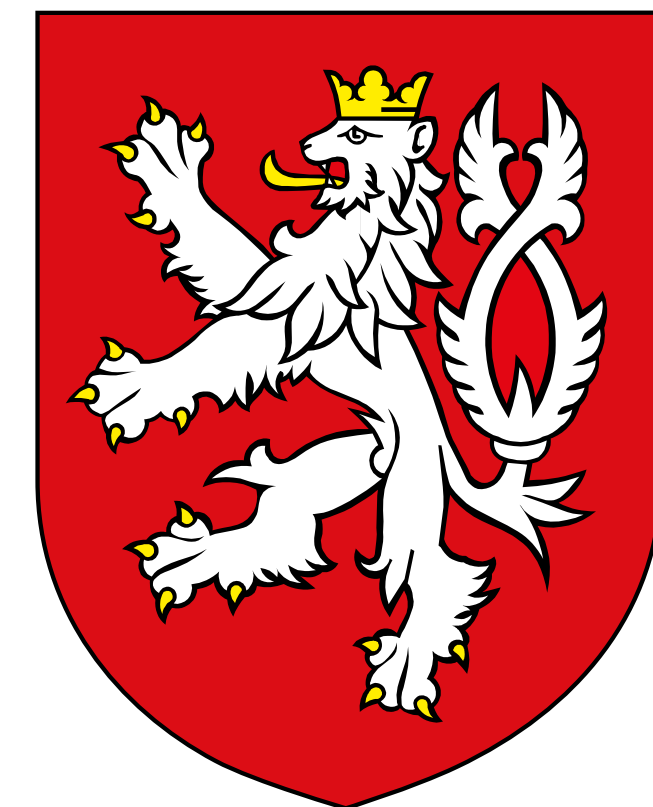
4.

ČESKÁ
REPUBLIKA

VLÁDNÍ STRATEGIE PRO ROVNOST ŽEN A MUŽŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ 2014–2020

- Identifikuje „nízkou podporu sportovních aktivit žen a dívek“ jako jeden z problémů.
- **Obecný cíl vztahující se ke sportu:** Dosáhnout vyrovnané účasti žen i mužů na rozhodování a uplatňování gender mainstreamingu ve všech rozhodovacích procesech.
- **Specifický cíl pro oblast sportu:** Tvorba politik na podporu sportovních aktivit žen a dívek na všech úrovních, sdílení příkladů dobré praxe a jejich medializace, **posílení spolupráce veřejné správy a relevantních aktérů v této oblasti.**

Implementace strategie? Role KRP/ČOV obecně v současné činnosti zastupuje práci státní správy v mnoha oblastech.

5.

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR

a jeho Komise rovných
příležitostí ve sportu

Olympijská charta zavazuje olympijské hnutí k povzbuzování a podpoře zlepšení postavení žen ve sportu na všech úrovních a ve všech strukturách, tím tak ve sportu k uplatňování principu rovnosti mezi ženami a muži.

1996 – vznik odborné Komise sportu žen ČOV (dnes Komise rovných příležitostí ve sportu) v návaznosti na přijetí Brightonské deklarace (1994) a na vznik jednotné mezinárodní strategie hnutí Žena a sport.

KOMISE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ VE SPORTU

HLAVNÍ CÍL: POMÁHAT ŠÍŘIT POŽADAVEK ROVNOPRÁVNOSTI VE SPORTU

- Podpora aktivní činnosti žen ve všech oblastech sportu v České republice.
- Vytváření podmínek pro jejich zapojení do řídicích funkcí ve sportu na domácí i mezinárodní scéně.
- Identifikace a vymezení skupin s jakýmkoliv znevýhodněním a ztíženým přístupem ke sportu a hledání způsobů a podnětů k jejich začlenění do sportovního a tělovýchovného procesu.
- Prevence sexuálního obtěžování a zneužívání ve sportu.

KRP je pionýr a v dnešní době i hlavní autorita v této oblasti v České republice → v ČR dlouhodobě chybí instituce na vládní úrovni, která by se problematikou systematicky zabývala.

KRP je pouze poradním orgánem ČOV.

KOMISE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ VE SPORTU

DLOUHODOBÁ PROPAGACE ROVNOSTI PŘÍLEŽITOSTÍ VE SPORTU V ČR

- **Cena Věry Čáslavské** za mimořádné zásluhy žen ve sportu (od r. 2014)
- **Networking a vzdělávání** prostřednictvím sportu (Dámská jízda na běžkách - 15 ročníků, Den s golfem pro ženy - 12 ročníků, Dámská jízda pod plachtami - 5 ročníků)
- **Pravidelné semináře** na aktuální témata

VÝZKUMNÁ A OBECNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Studie “Ženy ve sportu v České republice“ (2005)

- 4 roky výzkumu s norskou profesorkou Kari Fasting
- 600 zúčastněných sportovkyň
- Výsledky představeny na více než 15 konferencích po celém světě
- Učební text Ženy ve sportu v ČR – zkušenosti sportovkyň (2005)
- Příručka Prevence obtěžování ve sportu v ČR (2006)

VÝZNAMNÉ POSTAVENÍ A AKTIVITY V MEZINÁRODNÍCH STRUKTURÁCH

- **22 let spolupráce KRP s MOV**
- N. Knorre místopředsedkyní Women Sport International (statut stálého poradce OSN) – od r. 2015
- **2002–2008:** ČOV členem Evropské komise sportu žen EWS
- **2017:** Příprava závěrů MOV Fóra „Women in Leadership in Europe“
- Expertíza a zkušenosti předávány na světových konferencích sportu žen (Kumamoto, Helsinky, Sydney, Gaborone)

ČOV/KRP AKTIVITY JAKO ODPOVĚĎ NA SOUČASNÉ VÝZVY

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

1/ KLESAJÍCÍ ZÁJEM DÍVEK O AKTIVNÍ SPORTOVÁNÍ

Podpora účasti dívek a chlapců na všech školních projektech ČOV a šíření olympijských hodnot praktickou a hravou formou

- např. Sazka olympijský víceboj

2/ NEDOSTATEK ŽEN V ŘÍDÍCÍCH POZICÍCH VE SPORTU

Praktická školení, vzdělávání a vedení k „leadershipu“

- Mezinárodní projekt Women's International Leadership Development Programme (2010–2011)
- Seminář Coaching žen ve sportovním prostředí (2015)
- Seminář Coaching a jeho využití pro osobní i profesní rozvoj ve sportovním prostředí (2016)
- Mezinárodní vzdělávací projekt SUCCESS pro sportovní manažerky (2016–2017)
- Konference Cesty k úspěchu aneb nic není nemožné (2017)

ČOV/KRP AKTIVITY JAKO ODPOVĚĎ NA SOUČASNÉ VÝZVY

3/ NEDOSTATEK TRENÉREK

Zvyšování povědomí o roli a zásluhách trenérek a cvičitelek na všech úrovních sportu

- Od roku 2008 jsou každoročně oceňovány úspěšné trenérky a cvičitelky ze všech regionů a všech sportovních organizací ČR – **celkově již bylo oceněno přes 300 žen.**
- Od r. 2016 vyhlašování Objevu roku z řad trenérek – žen.

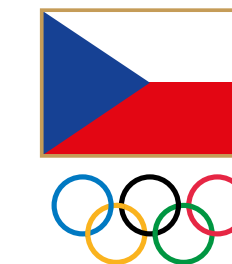
4/ OBTĚŽOVÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ VE SPORTU

Mapování situace, prevence, realizace pokynů MOV v této oblasti

- Vytvoření a rozšíření příručky „**Prevence obtěžování ve sportu v ČR**“ do všech škol a všech sportovních klubů v ČR. Videa MOV „**Prevence šikany a sexuálního obtěžování ve sportu**“ dostupná na webu ČOV s českými titulky (od r. 2012)
- Implementace pokynů MOV k ochraně sportovců před obtěžováním a zneužíváním ve sportu (podpis Etického kodexu MOV, rozšíření kompetencí ombudsmana do této oblasti, informace sportovním organizacím)
- 2018 – Mezinárodní konference KRP ČOV „**Sport na hraně**“

KOMISE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ VE SPORTU

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

DOSAVADNÍ SPOLUPRÁCE SE STÁTNÍ SPRÁVOU

- Člen Komise z pracovníků MŠMT
- Navázání spolupráce se Zuzanou Roithovou (2010)
- Prezentace N.Knorre v Poslanecké sněmovně, podvýbor pro sport: Ženy v řídicích a rozhodovacích pozicích ve sportu v ČR (2015)
- Účast ČOV na dvou mezinárodních konferencích pořádaných Úřadem vlády a MPSV na téma rovných příležitostí a gender mainstreamingu (2015)
- Představení aktivit KRP Monice Ladmanové, poradkyni eurokomisařky Věry Jourové (Brusel 2016)
- **Expertní činnost** – členství ČOV v Gender pracovní skupině MŠMT (ustavena 2017)

MŠMT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

6.

ZÁVĚR

KOMISE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ VE SPORTU

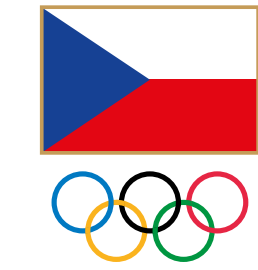

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

- Problematika rovnosti žen a mužů ve sportu a boj proti obtěžování a zneužívání ve sportu nejsou marginální témata, jimž by měla být věnována jen okrajová pozornost. Právě naopak! Jak dokládá vývoj za hranicemi ČR a činnost KRP ČOV, **rozmanitost ve všech sektorech sportovního hnutí a bezpečné prostředí ve sportu jsou zásadní nejen pro prosperitu sportovního hnutí jako takového, ale hlavně pro zdravý a úspěšný rozvoj jednotlivců v jeho rámci činných.**
- Komise rovných příležitostí ve sportu (dříve pod názvem „Komise sportu žen“) je **expertním poradním orgánem předsedy ČOV již od poloviny 90. let. Za tu dobu si vybudovala expertízu a pozici v podstatě jediné entity v ČR, která se této oblasti systematicky věnuje.**

KOMISE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ VE SPORTU

ČESKÝ
OLYMPIJSKÝ
VÝBOR

- Vzhledem k narůstající agendě v této oblasti a nutnosti se rovnosti žen a mužů ve sportu věnovat detailně, dlouhodobě a koordinovaně a vzhledem k pozici a statusu KPR (poradní orgán, bez zaměstnanců, pouze dobrovolníci), je žádoucí, aby se role koordinátora této problematiky zhostila veřejná správa – nově vznikající Národní sportovní agentura.
- KRP ČOV se bude v maximální možné míře podílet na spolupráci s NSA v oblasti genderové politiky ve sportu.

NÁRODNÍ SPORTOVNÍ AGENTURA → NÁRODNÍ KOORDINÁTOR PRO OBLASTI

- Rovné příležitosti žen a mužů ve sportu
- Prevence a boj proti obtěžování a zneužívání ve sportu

